

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

Η ΜΑΚΑΒΡΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΝΕΚΡΟΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΑΪΔΝ

Πώς άναστατώθηκε η Βιέννη από μία φρικιαστική ιστορία. Οι πέντε άγνωστοι και η κλοπή του κρανίου του Χάϊδν. Ο πρίγκιπ Έστερχάου κι' ο άκέφαλος σκελετός του μουσικού. Η παράξενη διαθήκη του Γιόχαν Πέτερ. Πώς διαφωτίζεται τó μυστήριο της κλοπής του κρανίου. Μία μακάβρια σκηνή σ' ένα νεκροταφείο της Βιέννης. Η φρενολογικές μελέτες του Πέτερ και του Ροζεμπάουμ. Περιπέτειες της νεκροκεφαλής του μεγάλου μουσικού, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΤΑΝ ή θύελλα τήν όποιαν είχαν εξεπαιώσει ή Ναπολεόντιες στρατιές έταψε πεία ν' ορμάτη την Εύρώπη, ό κόσμος πού είχε κιόλας ξεχάσει τόν έξοριστό της 'Αγίας 'Ελένης, άρχισε πάλι ν' ασχολείται μέ τά μικροπράγματα της ζωής κι' ή πρωτεύουσα Ξαναγύρισε στό σκάνδαλό τους και στις φαναρίες τους.

'Η Βιέννη είχε κι' αυτή τήν ίδια τύχη, κι' άφού είδε μέ φρίκη τά στρατεύματα της Γαλλίας νά κατακνηνώνουν γύρω από τά αυτοκρατορικά ανάκτορα τών 'Αψβούργων, Ξαναγύρισε τώρα στην εύθυμη ζωή του καινού καιρού. Τά σαλόνια της άνοξαν πάλι γιά τρελλές γιορτές και διασκεδάσεις κι' ό κόσμος άρχισε νά ζητάη κάτι τού συντρακτικού γιά νά έχει θέμα συζήτησεως...

Μία ήμέρα λοιπόν, είμαστε τώρα στό 1820, κάποιος άφηγητής μπροστά στόν πρίγκιπα Έστερχάου, τόν καλύτερο Μαωίνα τών μουσικών της εποχής αυτής, γιατί ήταν κι' ό ίδιος μουσικός. Ένα μυστηριώδες έπεισόδιο πού είχε συμβεί σ' ένα νεκροταφείο της Βιέννης. 'Ακριβείς πληροφορίες γιά τó γεγονός αυτό δέν ύπήρχαν, έλεγαν όμως ότι μία νύχτα τού Ιουνίου τού 1809, πέντε άτομα είχαν παραβάσει τόν τάφο τού Ιωσήφ Χάϊδν, πού είχε πεθάνει λίγες ήμέρες πρίν, γιά νά κλέψουν τó κρανίο τού μεγάλου μουσουργού, πού ύπήρχε ό δάσκαλος τού Μόζαρτ κι' ό πιο αγαπητός μουσικοσυνθέτης της εποχής του.

'Όσοι άκουσαν τήν ιστορία αυτή, άνατριχίλασαν από τή φρίκη, κι' ό πρίγκιπ Έστερχάου πού ήταν πολύ φίλος τού Χάϊδν κι' ό καλύτερος προστάτης του, μάλιστα ζήτησε νά μάθη καμιά πιο διαφωτιστική πληροφορία γι' αυτό τó γεγονός. Στην άρχή σκέφτηκε ότι ή βεβήλωση τού τάφου τού μεγάλου μουσικού δέν θα ήταν τίποτε άλλο παρά μία άπίθανη διάδοση κάποιου φανταστικού, ύστερα όμως από λίγες ήμέρες ή είδηση αυτή έπληξε τέτοιες διαστάσεις, ώστε όλοι ζητούσαν τήν έπέμβαση τών άρχων. 'Ο Χάϊδν ήταν άλλοτε τó είδαλο τού Βιεννέζου. Είχε ζήσει μία ήπιχη ζωή, άφιερωμένη αποκλειστικά στη μουσική, έχοντας μόνο φίλους και κανέναν έχθρό. 'Η φήμη του, όταν ζούσε, είχε ξεπεράσει τά άστραγαλά σύνορα. Αυτόσ ό Ναπολέων, όταν έμαθε ότι ό διάσημος μουσικός ήταν άρρωστος βαρεία, παράγγειλε στό διοικητή της Βιέννης (γιατί τότε τήν είχαν καταλάβει οι Γάλλοι) νά πάη νά έπισκεφθί τόν έτοιμοθάνατο και νά τού διαβιβάσει τούς χειρетиμούς του.

Ποιός μπορούσε, λοιπόν, νά κάνει ένα τέτοιο έγκλημα, βεβηλώνοντας μ' αυτό τόν τρόπο τó λείψανο και τή μνήμη τού μεγάλου Χάϊδν;

*** Πέρασαν ακόμη μερικέσ έβδομάδες μέ διαδόσεις, μέ φλυαρίες και μέ κάθε είδους ύποθέσεις, κι' έπειδή τώρα πεία στη Βιέννη δέν μιλούσαν παρά μόνο γιά τόν Χάϊδν, ό πρίγκιπ Έστερχάου αποφάσισε νά δώσει ένα τέλος σ' αυτή τήν ιστορία και ζήτησε τήν άδεια ν' άνοίξη τόν τάφο τού μουσικού. 'Η έκταφή έγινε μπροστά σέ πολύ λίγα πρόσωπα. 'Ο νεκροθάφτες έσκαφαν τόν τάφο, όπουν βρήκαν τó φέρετρό, κι' άνοιξαν τó σκέπασμα. Φρίκη! Τό σώμα τού Χάϊδν, πού ήταν τώρα μονάχα ένας σκελετός, σκεπασμένος έδω κι' εκεί μέ λυωμένα ρούχα, δέν είχε πρόγματι κεφάλι!...

'Η ιστορία λοιπόν της βεβηλώσεως τού τάφου δέν ήταν μία φανταστική διάδοση. Τι έπρεπε όστόσο νά κάνουν; Δέν μπορούσαν νά κάνουν τόν καιρό τους, ούτε νά δημιουργήσουν ένα σκάνδαλο, έπιβεβαιώνοντας τις διαδόσεις. 'Ο πρίγκιπ Έστερχάου αποφάσισε τότε

νά μεταφέρει τά όσα τού μεγάλου φίλου του στην έκκλησία τού πάγου τού 'Αϊξενταντ, πού ήταν δικός του. Πρώτα όμως έπρεπε από τó Πανεπιστήμιο ένα κρανίο και μ' αυτό συμπλήρωσε τόν σκελετό, γιά νά μη ύποψιασθή κανείς τή βεβήλωση πού είχε γίνει. 'Ετσι, τά όσα τού Χάϊδν μεταφέρθηκαν στό ύπόγειο της έκκλησίας, όπου ύψώθηκε ένα μανωλείο, και τó μυστηριώδες γεγονός άρχισε νά ξεχνιέται.

'Επέρασαν ακόμη τριάντα χρόνια, όταν, τόν Δεκέμβριο τού 1850, πέθανε στη Βιέννη ένας κάποιος Γιόχαν Πέτερ, πρώην διευθυντής τών φυλακών της μεσοβόρειης Αυστρίας. 'Ο Πέτερ δέν άφησε στους συγγενείς του τίποτε άλλο, παρά μόνο λίγα χημίματα. Στη διαθήκη του όμως ύπήρχε κάτι πού διαφώτιζε τó μυστήριο τού Χάϊδν...

«Άφνω, έγραφε ό Γιόχαν Πέτερ, τó κρανίο πού βρίσκεται άπάνω στό γραφείο μου και πού τó φύλαξα πάντα μέ μεγάλη ελπίδα, στη Βιεννέζικη 'Εταιρεία τών Φίλων της Μουσικής. Αυτό τó κρανίο, τó όρκίζομαι, άνήκει στόν Φραγκίσκο Ιωσήφ Χάϊδν, στον περίφημο μουσικό πού γεννήθηκε στό Ροζάου. 'Εγώ, μαζί μέ τόν Ροζεμπάουμ, έναν από τους πιο άγαπημένους μαθητάσ τού φρενολόγου Γκάλλ, μέ τόν 'Ιάκωβο Ντέμοντ, τόν νεκροθάφτη και μέ δύο ύπαλλήλους τών φυλακών, έμπήκα στό νεκροταφείο, όπου ήταν θαμμένος ό Χάϊδν, κι' έκοφα τó κεφάλι τού νεκρού, γιά νά μπορούσά νά μελετήσω, μαζί μέ τόν Ροζεμπάουμ, τήν κατασκευή και τά χαρακτηριστικά ενός έγκεφάλου, πού είχε κάνει τόσα άριστουργήματα.

Φαίνεται όμως ότι ό Γιόχαν Πέτερ θεώρησε άργότερα αυτή τήν άρρήγη τής διαθήκης του πολύ σύντομη, γιατί μέσα στό χαρτί τού βρήκε κι' ένα άλλο «δοκιμώμενο», όπου περιγράφει μέ κάθε λεπτομέρεια τήν άπαισία τυμβωρυχία του:

«Έπήγαμε, γράφει, στό νεκροταφείο τή νύχτα της 3 πρós τήν 4 'Ιουνίου τού 1809. 'Ο Χάϊδν είχε πεθάνει στις 31 Μαΐου και ό Ροζεμπάουμ πού είχε έπει ότι, άν άρροπορούσαμε ακόμη τήν ύπόθεση, θα βρισκαμε τόν έγκεφαλο τού μουσικού πολύ χαλασμένο. 'Εγώ άγαπούσα πάντα μέ πάθος τή σπουδή της φρενολογίας, της νέας επιστήμης πού είχε ίδρύσει ό Γκάλλ, κι' έδέχτηκα άμέσως τήν πρόταση τού Ροζεμπάουμ: Νά μελετήσουμε θρησκή τόν έγκεφαλο τού Χάϊδν. Μέ τή βοήθεια λοιπόν τού νεκροθάφτη, πήραμε χωρίς καμιά δυσκολία τόν τόγο τού νεκροταφείου κι' άρχισαμε νά ψάχνουμε γιά νά βρούμε τόν τάφο. 'Η νύχτα ήταν σκοτεινή, έπρεπε όμως νά κάνωμε γρήγορα, γιατί δέν θ' άργούσε νά βγή τó φεγγάρι. 'Όταν βρήκαμε τόν τάφο, άρχισαμε νά σκάβουμε μέ τις τσάπες και τά φτυάρια πού είχε φέρι μαζί τού νεκροθάφτη. Βρήκαμε άμέσως τó φέρετρό, πετάξαμε πέρα τó σκέπασμά του κι' έβγαί (είθε ό Κύριος νά φανή οίκτειρμον σ' έμένα τόν άμάρτωλό) μ' ένα μαχαίρι έκοφα τó κεφάλι τού σώματος. 'Επειτα, σκεπάσαμε πάλι τó φέρετρό και τόν τάφο κι' έφυγαμε από κει πέρα δύο μπουρούσαμε πού γρήγορα. 'Εγώ κρατούσα κάτω από τόν μανδύα μου τó κεφάλι τού Χάϊδν πού μέσ έ χρησίμευσε έπειτα γιά τις μελέτες μου, ή όποιες θα έμεναν κρυφές γιά νά μη έκτεθώμε...»

'Η μακάβρια περιπέτεια τού κρανίου τού μουσικού διαφωτίζεται έτσι σ' όλα της τά σημεία και μπορεί κανείς νά φαντασθί, χωρίς καμιά δυσκολία, τή φριχτή σκηνή τού νεκροταφείου, τή φυγή τών τυμβωρυχών μέσα στη νύχτα και τόν τρόμο ότι θα βασανίζονται πάντα από μία άδύσωκτη τύχη, τόν φόβο, τέλος, μήπως τούς προσδώσει ό νεκροθάφτης πού τόν είχαν δοροδοήσει μέ άφθονα χημίματα... 'Ο έγκεφαλος τού Χάϊδν έμελετήθηκε μέσα στη σιωπή τού εργαστηρίου τού Ροζεμπάουμ. Τά συμπεράσματα όμως τών μελετών τους δέν μπορούσαν ν' άνακνοθούν στόν έπιστημονικό κόσμο, γιατί τó μυστικό θα μανευόταν έτσι και θα τούς συνέλάμβαναν.

*** Τó κρανίο τού Χάϊδν μεταφέρθη κατόπιν από τó σπίτι τού Ροζεμπάουμ στό σπίτι τού Γιόχαν Πέτερ.

'Όταν ή άπνευμία έμαθε τή διαθήκη τού Πέτερ, κατάχρασε άμέσως τó κρανίο κι' άρχισε νά ψάχνη γιά νά βρή τούς σινενόχους του.

Μά ό Ροζεμπάουμ είχε πεία πεθάνει, καθώς και ό νεκροθάφτης και οι δύο ύπαλλήλοι τών φυλακών. Κι' ή ξεσινεσε τών άρχων, πού θα ώδηγόησαν κάποιον, δίχως άλλο, στην άγχώνη, έσταμάτησαν.

Σήμερα, ενώ τó κρανίο τού Χάϊδν αναπαύεται σέ μία μικρή όδρία πού φυλάγεται σ' ένα μικρό μουσείο της Βιέννης, στό ναό τού πάγου τού 'Αϊξενταντ, μαζί μέ τά όσα τού μουσικού, βρίσκεται και τó κρανίο ενός άγνωστου, τó όποιο αναχάστηκε νά πάρη ό Έστερχάου, γιά νά καταπείη τó σκάνδαλο τού βεβηλωθέντος τάφου τού μεγάλου μουσουργού.

Μετά τήν τυμβωρυχία.